

СКИТАЉЕ

УПУТСТВА ЗА: НАБАВКУ
ОПРЕМЕ, ВЕЖБЕ НА ТРАВ-
НИКУ, ВОЖЊУ НА
ТЕРЕНУ, ХИГИ-
ЈЕНУ И ТИМ-
НАС-
ТИКА

СРМС

ИЗДАЊЕ
БЕОГРАД.
ЗИМСКО-СПОРТ-
СКОГ ПОДСАВЕЗА

СМУЧАРСТВО

УПУТИ И САВЕТИ

ИЗРАДИЛИ ЗА ТЕХНИЧКИ ОДБОР
БЕОГРАДСКОГ ЗИМСКО-СПОРТСКОГ ПОТСАВЕЗА
АНТЕ БЕРВАР и АРХ. ИНЖ. БРАНИСЛАВ КОЈИЋ

Ante Bervar

БЕОГРАД, 1933

ИЗДАЊЕ БЕОГРАД. ЗИМСКО-СПОРТСКОГ ПОТСАВЕЗА
ЖОРЖА КЛЕМАНСОА 48.

ПРЕДГОВОР

Београдски Зимско-спортски подсавез издаје ова Упутства за упознавање са смучарским спортом у циљу олакшања пријатељима овога спорта да дођу до основних знања. Издање овакве књижице у толико је потребније, што је на подручју подсавеза смучарски спорт у повоју, што недостаје довољан број овлашћених учитеља, као ни добро увежбаних смучара, који би могли преузети пропаганду међу почетницима.

Упутства су намењена поглавито појединцима који ће у њима наћи обавештења о набавци опреме и о техници вожње. Она не могу ни у ком случају заменити један добро вођени течај, нарочито ако је овај под контролом Зимско-спортског савеза или кога подсавеза. Свако ко је у могућности треба да учествује на оваквим течајевима а ова упутства ће му бити од помоћи да лакше и брже разуме вежбе које учи на травнику.

Најзад врло велики број смучара, који нешто већ знају возити, нису учили у течајевима већ су свуда по мало, од других или из свог искуства, црпели смучарско знање. Оваквим смучарима обично није увек јасно шта и како изводе у својим фигурама. И за те извезбане ова упутства могу бити од интереса да употпуне своје теоријско зна-

ње, и да га могу корисно преносити својој околини, ако се нађу у таквим околностима.

Упутства су израђена према савременој т. зв. алпској школи. То је техника која се данас највише практикује у Алпима и нагло се шири у све остале крајеве света па чак и у Норвешку, колевку смучарског спорта и старе норвешке школе.

У погледу терминологије у нашој земљи није се дошло још до једнообразности. Постоји реч норвешког порекла „ски“ и реч словеначког порекла „смучи“. Будући да је у подручју БЗСП реч скијање била познатија, она је употребљавана паралелно са домаћом речи смучарство, која се такође нагло шири у све крајеве земље.

БЗСП се захваљује г. г. Антону Бервару (I део), Браниславу Којићу (II и III део) и Др. Инж. Ф. Подбрежнику (IV део), који су извршили редакцију ових упутстава.

Београд, јануара 1933.

Београдски-Зимско-спортски подсавез.

УВОД

О СМУЧАРСТВУ.

Смучарство или скијање, као спорт почело се је развијати у нашој земљи од пре 10-ину година и то најпре у Словенији. У то доба било је свега 15—20 добро познатих смучара у Љубљани и на Горњемском, који се могу сматрати пионирима овога спорта у нашој земљи.

У средњу Европу, — у Алпске крајеве, — смучарство је дошло из северних земаља, поглавито из Норвешке, где је оно у правом смислу речи национални спорт. Овај пренос вршио се је још пре 50 година, али велики развој смучарства узима у Европи тек после рата, тако да се може рећи да је данас обузело најшире слојеве становника предела око Алпа и Карпата, и да се брзо шири и у удаљеније крајеве, а специјално у великим градовима.

Смучарство је кретање човека по дубоком снегу, помоћу дасака пригодног облика привезаних на обућу и помоћу палица. Даске служе да распростру тежину тела, да се не би пропадало у снег, а палице зато да се помоћу руку убрзава кретање односно клизање по снежној површини.

Значај смучарства је велики и разнолик. У чи-

сто спортском погледу, оно претставља један од најсавршенијих облика од свих спортских дисциплина. Битни разлози који га одликују у том правцу су следећи:

1) што се обавља само у најчистијем здравом планинском ваздуху, кога сунце и зима до савршенства стерилизују, а шума најчешће четинарска освежава;

2) што код њега цело тело, мишићи и унутрашњи организам, раде природно и уједињено.

Поред овога смучарство уводи човека у горску зимску природу, чији призори оплемењавају душу и одмарају живце. — Најзад слично планинарству, помоћу њега човек се приближава природи, слободи, примитивнијем животу, што је особито за становнике већих градова толико потребно, у данашњем начину живота који све укалупљује у окрутне прописе и стеге.

Поред чисто спортског значаја, смучарство претставља значајну помоћ за промет становника насеља која зими затрпавају велики снежни замети. — Сељаци тих крајева, као и ловци имају много практичне користи од смучарства. У научном погледу, смучи дозвољавају да се приближимо врховима високих планина, где се зими проучавају метеоролошке и опште атмосферске појаве.

О могућности смучарства и о његовом вежбању постоји код непосвећених неколико великих заблуда, које нам је дужност да оповргнемо, јер безразложно ометају донекле његов развој; а често пута спречавају родитеље да дозволе из страха

својој деци да се упознају са овим корисним и лепим спортом.

Бити добар смучар, — у стању кретати се по својој вољи по снегу, — није нити тешко нити недостижно. Систематском вежбом, поред доброг учитеља или бар поред доброг искусног смучара, за 7 дана постаје се смучар способан за излете, а за 14—20 дана, са мало талента и воље и добар смучар способан свих потхвата. — У смучарском спорту нема никаквих опасности ни по живот ни по здравље, како се то може често чути. — Сваки инцидент, и ако су они врло, врло ретки увек је проузрокован већом или мањом необразованошћу спортисте. Сувише велика смелост, праћена недовољном увежбаномшћу и непознавањем снежних прилика једини су узрок ових минималних несрећних случајева у смучарству. — Јер не треба заборавити да данас у Словенији има око 15.000 активних смучара, а инциденти се могу на прсте избројати.

Што се хладноће тиче њу смучар никад не осећа јер је стално у кретању. А како су у планинама сунчани дани чести, то је тако топло да се вежбе и шетње обављају само у кошуљи, чак и у купаћем костиму. Најбољи доказ је бронзани тен који смучари добију после 7 дана, као да су купачи.

Смучарство је доступно сваком здравом лицу, без разлике старости и пола. Најповољније доба за почетак је свакако младост, — око 15 година.

Смучарство се често пута упоређује са клизањем на леду, те се сматра да се ово даде вршити

само на једном за то нарочито одређеном месту, ограниченом простору н. пр. на неком травнику са благим падом, где би се цео смучарски спорт огледао у вечитом спуштању неколико десетина метара низбрдо. — Апсолутно погрешно. — Смучару је доступно свако оно место, које је покривено снегом и у принципу, свуда где лети може доћи пешак, може зими смучар. Сваки зимски предео: равница, блага падина, стрма падина, шума, брег, планина, све је то смучарски терен, — бољи или лошији али смучарски терен. Циљ извежаног смучара и јесте шетња и излет по увек новом трагу и ка увек новом крају и видуку.

Све су ове привидне незгоде за смучара уопште непостојеће, ако се придржавају једног основног и апсолутног правила, — које важи и за планинце, а то је да се сами не упуштају у излете, већ да иду у друштву, а нарочито у друштву са бар једним вичнијим и искуснијим смучарем. — На тај начин се брзо стиче сопствено искуство и много пријатније проводи. Ова потреба и чини да је код смучара другарски осећај јако развијен, пријатељства су спонтана и искрена, што је такође једно од важних преимућстава овога спорта.

*

Смучарство као прометно средство постојало је још у преисторијско доба у северним хладним пределима. Непобитне доказе пружају честе ископине археолошке у Норвешкој, Шведској и Финској, где су нађени остаци смуча, чија се старост цени на 2500—4000 година. У основи њихов облик сасвим

одговара данашњем облику, што је објашњиво јер ни човек ни снег нису се за то доба много променили.

У средњој Европи, нашој Словенији припада част да има документарно забележене најстарије податке о смучарству. Године 1689 Валвазор у Љубљани оставио је написани детаљни опис смучања, каквог га је видео у околини села Блоке код Ракека. Ту су чести снежни велики замети, и сељаци се даскама служе за свакодневни саобраћај. Зими још и данас у истом крају сељаци се такође служе својим примитивним смучима у исту сврху. Из овога се даде закључити да код нас смучарство није дошло из Норвешке, већ да се аутономно развило још из давнина, супротно ономе што се десило у целој средњој Европи. Један доказ више тој претпоставци је и независна терминологија словеначка, која у смучарству не употребљава норвешку реч ски, већ своју стару реч: *смучи*. Тако ми имамо своје сопствене изразе и то: скијеви: смучи; скијач, смучар; скијање, смучарство; скијати, смучати; спуштање низбрдо, смук; траг скијева, смучина.

У погледу технике смучарске вожње постоје данас две школе: старија звана норвешка и нова звана алпијска. И ако у принципу исто, норвешка школа се одликује високим држањем у смуку и фигуром телемарк за окрет. Алпијски терени својом конфигурацијом захтевали су извесне нове ставове и фигуре. — По преносу смучарства у Алпе пре 50 година, истакао се као мајстор Здарски у Тирољу, који је израдио своју технику, чија